

ZMIANA KLIMATU W PIGUŁCE

2020

Fundacja WWF Polska

ul. Usypiskowa 11; 02-386 Warszawa

www.wwf.pl

tel. (22) 849 84 69 / 848 73 64

Autorzy opracowania:

Klaudia Michalska, Marta Anczewska, Aleksandra Świetlik, Oskar Kulik

Jakakolwiek reprodukcja w części lub całości tego opracowania musi zawierać tytuł i podać źródło wydawcy jako właściciela praw autorskich.

Rekomendowany sposób opisu źródła:

Zmiana klimatu w pigułce, Fundacja WWF Polska, 2020

© 2020 WWF

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Reprodukcja tej publikacji w celach edukacyjnych i innych niekomercyjnych jest autoryzowana bez uprzedniej zgody pisemnej przez właściciela praw autorskich. Jednak WWF wymaga powiadomienia pisemnego i odpowiedniego uznania. Reprodukacja tej publikacji w celach komercyjnych jest zabroniona bez uprzedniego pisemnego pozwolenia ze strony posiadacza praw autorskich.

PRZYCZYNY ZMIANY KLIMATU	5
SKUTKI ZMIANY KLIMATU	12
MITY O ZMIANIE KLIMATU	28
DZIAŁANIA W CELU OCHRONY KLIMATU	42

PRZYCZYNY ZMIANY KLIMATU

Przyczyny zmiany klimatu

SPALANIE PALIW KOPALNYCH

Od czasów rewolucji przemysłowej (liczonej od lat 1780-1800) emisja dwutlenku węgla ze spalania paliw kopalnych, tj. węgla brunatnego, kamiennego, ropy naftowej i gazu ziemnego, zwiększyła się kilkadziesiąt razy.

W 1850 roku wyemitowano mniej niż 1 mld ton CO₂ [1], natomiast obecnie globalna emisja sięga prawie 36 mld ton CO₂ rocznie[2].

Zródło: Międzynarodowa Agencja Energetyczna: www.iea.org/gco/emissions/ Foto: Kopalnia Węgla Brunatnego „Bełchatów” i Elektroenergia Bełchatów, woj. łódzkie [1] 54 miliony ton węgla rocznie w 1950 roku; [2] międzynarodowy zespół „Global Carbon Project”, dane za 2017

Przyczyny zmiany klimatu

DUŻE ZUŻYCIE ENERGII NA OSOBĘ

Obserwujemy ciągły wzrost konsumpcji energii na osobę przy jednoczesnym użyciu nieefektywnych urządzeń elektrycznych (np. klasa B efektywności energetycznej dla pralki lub zmywarki), tradycyjnych żarówek (zamiast LED).

Większe zużycie energii do ogrzania nieocieplonych domów ze starymi, nieszczelnymi oknami.

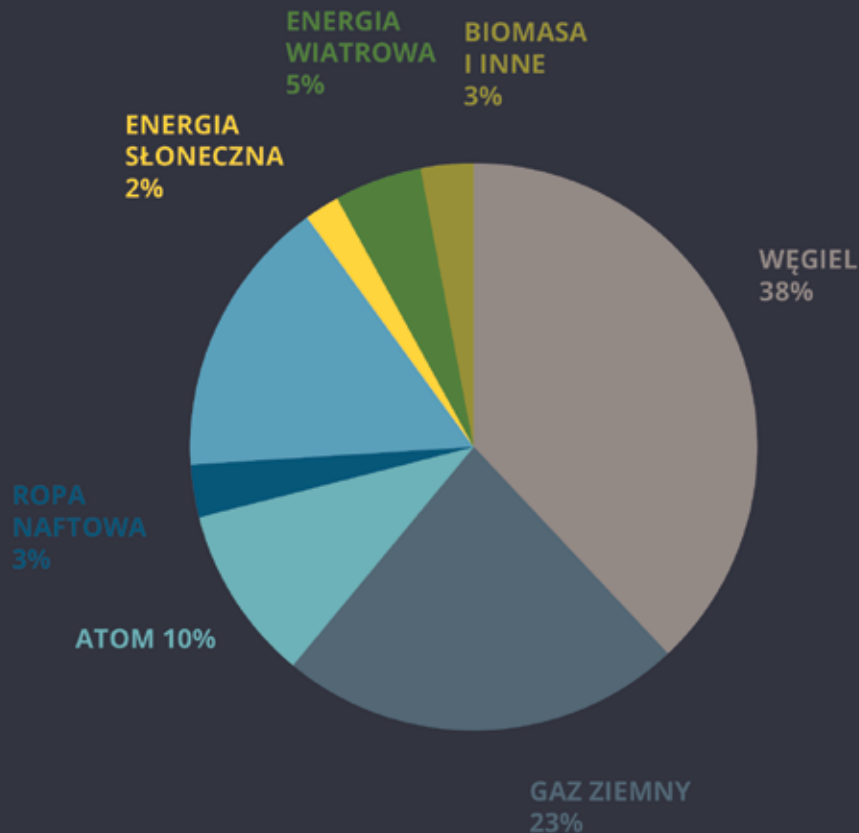
Przyczyny zmiany klimatu

WZROST LICZBY LUDNOŚCI NA ŚWIECIE

W 1850 roku światowa populacja wynosiła 1,5 mld ludzi, dziś sięga prawie 7,5 mld.

Wzrost populacji na świecie powoduje większe zużycie zasobów naturalnych i większe zanieczyszczenie środowiska. Łączy się też ze zwiększeniem konsumpcji energii elektrycznej.

GLOBALNA PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ W 2018

Przyczyny zmiany klimatu

**UZALEŻNIENIE
SYSTEMÓW
ENERGETYCZNYCH
OD ROPY
WĘGLA I GAZU**

Przyczyny zmiany klimatu

TRANSPORT

Transport wpływa na klimat.

Prawie 30% całkowitej emisji CO₂ w Unii Europejskiej pochodzi z sektora transportu, z czego 72% – z transportu drogowego.

W transporcie drogowym głównym źródłem zanieczyszczeń są samochody osobowe, które odpowiadają za prawie 61% tych emisji.

W Polsce na tysiąc mieszkańców przypadają aż 604 samochody osobowe, co plasuje nas w niechlubnej europejskiej czołówce...

SKUTKI ZMIANY KLIMATU

Skutki zmiany klimatu

KONFLIKTY POLITYCZNE

Problemy z dostępem do żywności i wody pitnej mają wpływ na wzrost konfliktów i migracji ludności.

W ostatnich latach ruchy migracyjne do Europy nasiliły się w wyniku suszy w Syrii w latach 2006-2010. Susza ta doprowadziła do załamania rolnictwa w północno-wschodniej części kraju i masowych migracji ludzi z terenów rolniczych do miast.

Skutki zmiany klimatu

MIGRACJE I FAŁE UCHODźCÓW

W rejonie Afryki Subsaharyjskiej, Ameryki Łacińskiej i Azji Południowej aż 143 mln ludzi będzie zmuszonych do zmiany miejsca zamieszkania w granicach własnego kraju lub do kraju sąsiedniego.

Symulacje pokazują, że przy braku adaptacji i mitygacji do zmiany klimatu do 2100 roku liczba migrantów przybywających do Europy większy się do 1 mln rocznie.

Zródło: Bank Światowy: Rigaud K.K., de Sherbinin A., Jones B., Bergmann J., Clement V., Ober K., Schewe J., Adamo S., McCusker B., Heuser S., Midgley A., 2018. „Groundswell: Preparing Inland Climate Migration”. Uniwersytet Kolumbia w Nowym Jorku; Missirian A., Schlenker W., 2017. „Asylum applications respond to temperature fluctuations”.

Skutki zmiany klimatu

SUSZE

Wysokie temperatury powietrza, duża liczba dni słonecznych i niskie opady atmosferyczne wywołały w 2018 i 2019 roku długotrwałą suszę rolniczą na terenie całej Polski.

W 2018 r. straty dotknęły prawie 3,5 mln ha obszarów rolnych i wynosiły ponad 3,5 mld zł. Na pomoc dla tych, którzy zostali dotknięci suszą w 2018 roku polski rząd przeznaczył ponad 2 mld złotych.

Z kolei po suszy w 2019 r. rolnicy złożyli ponad 353 tys. wniosków na łączną kwotę pomocy w wysokości 2,3 mld zł.

Beźśnieżna, sucha i ciepła zima uniemożliwia odbudowę wilgoci w glebie, dlatego dane dla stycznia 2020 roku są niepokojące i już wskazują na niedobory wody.

Zródło: Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - www.igodnik-rolniczy.pl/articles/aktualnosci/15-mld-strat-w-rolnictwie-z-powodu-suszy/
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa: www.arni.gov.pl/susza-pomoc-kleśkowa.html

Skutki zmiany klimatu

NAWAŁNICE

W sierpniu 2017 roku w Polsce, m.in. w Borach Tucholskich miały miejsce nawałnice o średniej prędkości wiatru 120 km/h. W całym kraju zginęło 6 osób, a ranne zostały 62 osoby.

Uszkodzonych lub zerwanych zostało 4,8 tys. dachów, a powalonych i połamanych 9,8 mln m³ drzew (w Lasach Państwowych).

Nasilenie się częstotliwości i intensywności występowania silnych wiatrów jest obserwowane w skali światowej - cyklony o maksymalnej prędkości 200 km/h podwoiły się, o prędkości 250 km/h potroiły. Huragan Sandy (2012) był największym notowanym huraganem na obszarze Atlantyku.

Huragan Harvey (2017) przyniósł najwyższe skumulowane opady w Stanach Zjednoczonych.

Irma (2017) przez 37 h utrzymywała wiatr o prędkości ponad 300 km/h.

Huragan Dorian (2019) był najsilniejszym huraganem w historii, jaki uderzył w Bahamy.

Wszystkie doprowadziły do ogromnych zniszczeń.

Skutki zmiany klimatu

BURZE

Zmiana struktury opadów atmosferycznych powoduje dłuższe okresy bezopadowe, przerywane gwałtownymi opadami.

Intensywne opady deszczu w lipcu 2018 roku w Tatrach, Pieninach i Gorcach doprowadziły do wylania wielu rzek (m.in. Dunajca, Białki, Popradu, Ropy) podtopień domów oraz zamknięcia licznych szlaków turystycznych.

Źródło: IMGW, dane dane pomiarowo-observacyjne www.dane.imgw.pl/taty/dane_pomiarowo_observacyjne/

Skutki zmiany klimatu

POWODZIE

Powódź jest jednym z głównych zagrożeń naturalnych występujących w Polsce, które w pewnych okolicznościach może przybrać znamiona kataklizmu.

Fala powodziowa na Wiśle w 2010 roku skutkowałą zalaniem obszarów o powierzchni ok. 554 tys. ha w ponad 2 tys. miejscowości. Straty, jakie spowodowała, sięgają ok. 12,2 mld zł (łącznie ze stratami w rolnictwie).

Zródło: projekt ADAPT-CITY realizowany przy udziale środków Instrumentu Finansowego LIFE+ oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Borszusa „Dobry Klimat dla Miast”. Ministerstwo Środowiska: „Polityka Europejska, Polityka Europejska 2030”

Skutki zmiany klimatu

WZROST POZIOMU MORZA

W styczniu 2017 roku w Ustce w wyniku silnego sztormu poziom morza podniósł się, zatapiając nadmorski bulwar. Pobliska linia energetyczna została wyłączona. Ryzyko zniszczenia morskich wybrzeży Polski wywołane podnoszeniem się poziomu morza, sztormów i wiatrów było czterokrotnie większe w latach 2000-2009 niż w latach 1970-1979.

Jeśli poziom morza podniesie się o metr to część Gdańska, Nowy Dwór Gdański, zachodnia część Elbląga i Gronowo Elbląskie zostaną zalane. Wybrzeże Bałtyku będzie sięgać aż na północ od Malborka, niedaleko wsi Tragamin.

Zródło: projekt ADAPTCITY realizowany przy udziale środków Instrumentu Finansowego LIFE oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Broszura „Jobny klimat dla Miast”. Ministerstwo Środowiska, Polityka Ekologiczna Państwa 2010

Skutki zmiany klimatu

WZEBRANIA SZTORMOWE

Istotnym zagrożeniem dla funkcjonowania strefy brzegowej w Polsce oprócz wzrostu poziomu morza będzie wzrost wezbrań sztormowych (wzrost liczby sztormów i średniego poziomu morza) na południowym Bałtyku.

Wezbrania powodują zniszczenia w strefie brzegowej, przebudowują pobleże i strefę rew, powodują zniszczenia zarówno na plażach, wydmach, wybrzeżach klifowych oraz utrudniają prace związane z gospodarką morską.

Największe zagrożenie wezbraniem sztormowymi utrzymać się będzie na mniej więcej stałym poziomie i dotyczyć będzie Swinoujścia.

Zródło: Opracowanie „Ocena wpływu obecnych i przyszłych zmian klimatu na strefę polskiego wybrzeża i ekosystem Morza Bałtyckiego” wykonane na podstawie umowy nr DZR/21/2014 z dnia 18.09.2014, zawartej pomiędzy Ministerstwem Środowiska a Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowym Instytutem Badawczym, sfinansowanej ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Skutki zmiany klimatu

ZMIANA ŚREDNICH TEMPERATUR POWIETRZA

W czerwcu 2018 roku zanotowano wzrost średniej temperatury powietrza w Polsce o blisko 2,5°C (w porównaniu ze średnią wieloletnią na większości obszaru Polski).

W Polsce zachodniej wzrost średniej temperatury przekroczył ponad 3°C: w Poznaniu 3,1°C, we Wrocławiu 3,2°C.

Globalnie, lipiec 2019 roku okazał się najgorętszy w historii globalnych pomiarów temperatur.

2019 był najcieplejszy w historii pomiarów w Polsce.

Skutki zmiany klimatu

REKORDOWE UPAŁY

W lipcu i sierpniu 2015 roku w Polsce wystąpiła fala upałów, z rekordową liczbą dni z temperaturą powyżej 30°C. W Opolu było ich 30, we Wrocławiu 26, a w Krakowie 25. Liczba dni upalnych w ostatniej dekadzie w stosunku do lat 1951-1990 wzrosła blisko trzykrotnie!

Globalnie rok 2019 był drugim najgorętszym rokiem w historii badań (na podstawie pomiarów prowadzonych od 1880 r.) Największa średnia temperatura panowała w roku 2016. Z danych zebranych w roku wynika, że lipiec 2019 był najgorętszym miesiącem w historii globalnych pomiarów dla tego miesiąca (od 1979, poprzedni rekord padł w lipcu 2016). Analizy pokazują również, że ostatnich pięć lat było najgorętszymi latami w historii pomiarów.

Skutki zmiany klimatu

POŻARY

Wysoka temperatura i susza sprzyjają występowaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów. W lipcu 2018 roku pożary w lasach występowały niemalże na terenie całej Europy. Najgroźniejsze pożary miały miejsce w okolicach Aten.

Na południu Ukrainy płonęły lasy i budynki. W Finlandii zjawisko sięgnęło rejonu północnej Laponii.

W roku 2019 obserwowaliśmy rekordowe pożary w rejonach Syberii, Arktyki, Amazonii i Australii, które wyemitowały niebezpieczne ilości dwutlenku węgla do atmosfery. Przyczyny pożarów to podpalenia, burze z piorunami i wyższe niż średnie temperatury związane ze zmianami klimatu.

Skutki zmiany klimatu

GWAŁTOWNE UDERZENIA MROZU

W 2018 roku w pierwszy dzień meteorologicznej wiosny padł roczny rekord zimna. W województwie podkarpackim termometry wskazały -28,7.

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej wydał tego dnia ostrzeżenie o nadchodzących silnych mrozach we wszystkich województwach.

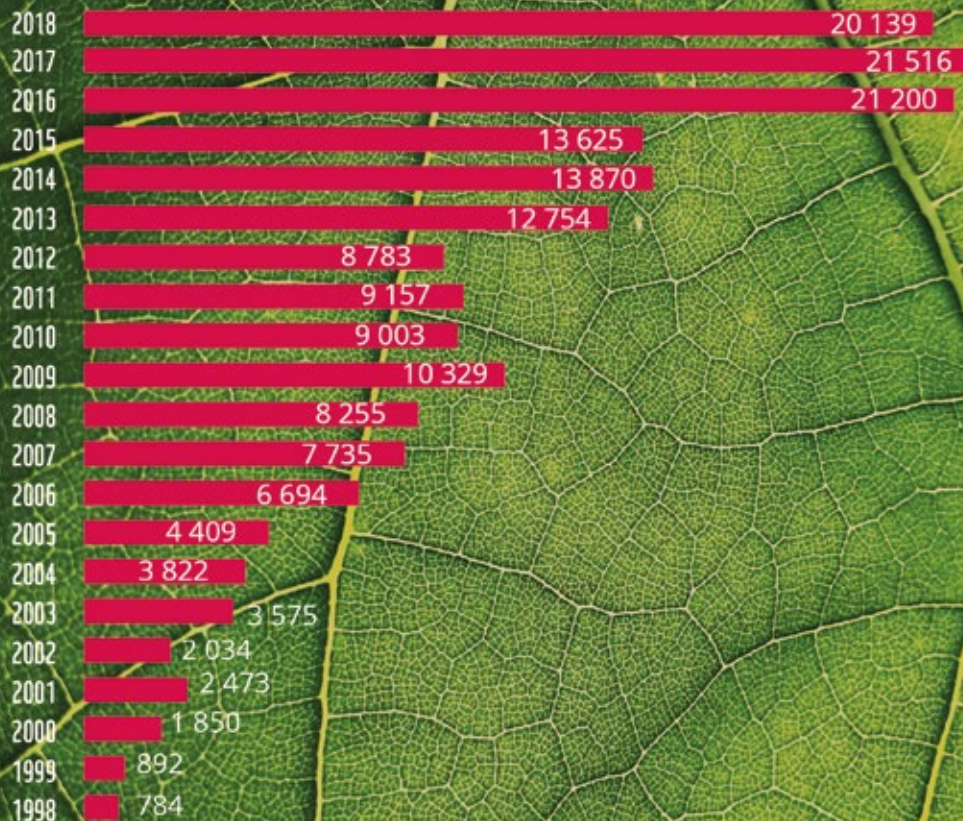
Skutki zmiany klimatu

ZAGROŻENIE DLA DOSTAW PRĄDU

Z powodu długotrwałej suszy w lipcu i sierpniu 2015 roku poziom wód drastycznie się obniżył, co spowodowało ograniczoną możliwość chłodzenia elektrowni węglowych.

Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. jako operator elektroenergetyczny systemu przesyłowego 10 sierpnia ogłosiły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na obszarze całego kraju.

Liczba zachorowań na boreliozę w latach 1998 - 2018

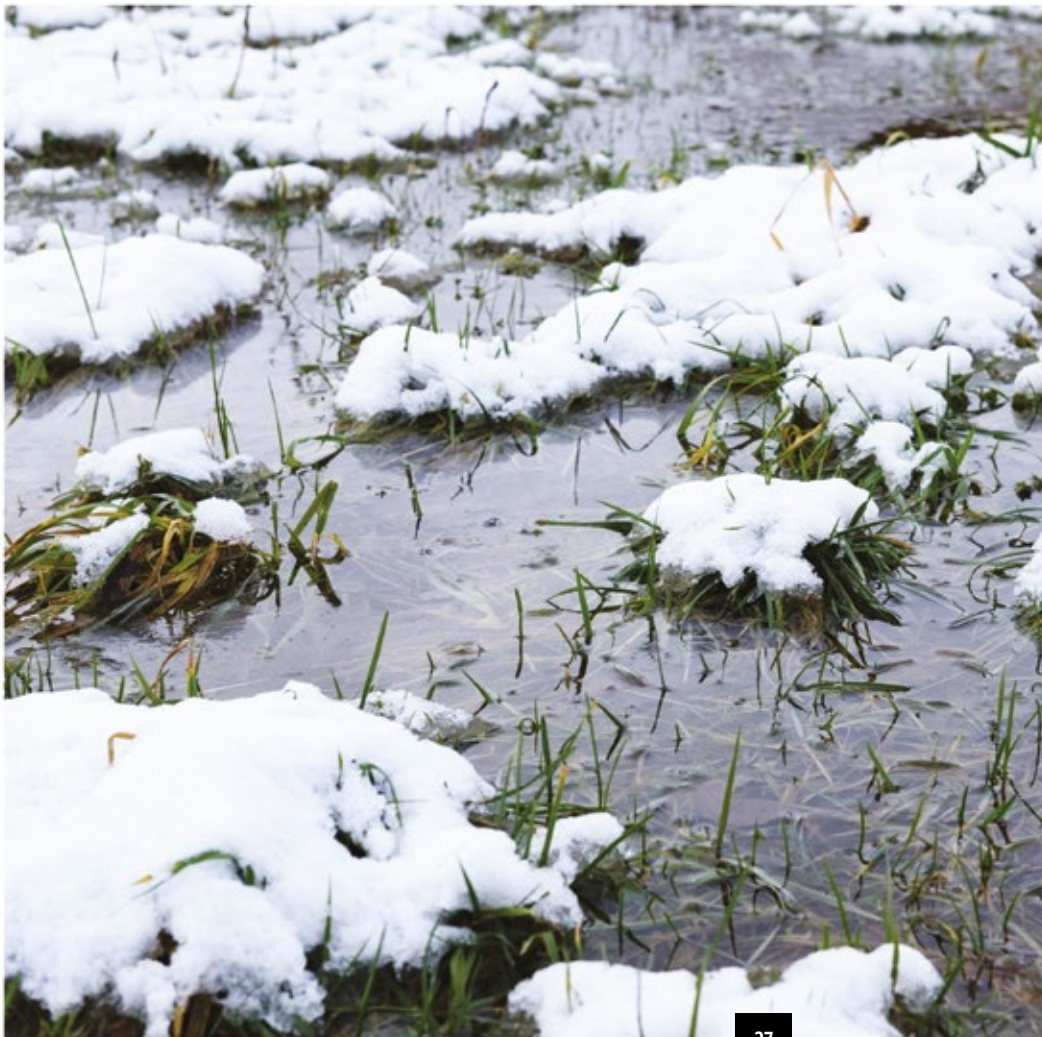
Skutki zmiany klimatu

ROZPRZESTRZENIANIE SIĘ CHOROÓB ZAKAŹNYCH

Choroby zakaźne rozprzestrzeniają się szybciej i łatwiej w wyniku szybkich zmian demograficznych, środowiskowych, społecznych i technologicznych.

Liczba zachorowań na boreliozę przenoszona przez kleszcze wzrosła trzykrotnie w ciągu 10 ostatnich lat, a na odkleszczowe zapalenie mózgu ponad jedenastokrotnie w ciągu ostatnich 21 lat.

W 2018 roku w porównaniu do roku poprzedniego zachorowalność na Gorączkę Zachodniego Nilu w Europie wzrosła ponad trzykrotnie.

Skutki zmiany klimatu

ZMIANA WYSTĘPOWANIA POKRYWY ŚNIEŻNEJ

Z powodu wzrostu temperatur i zwiększonego parowania okres zalegania pokrywy śnieżnej i jej grubość zmniejszają się, powodując jeszcze większe parowanie podłoża, co wpływa na spadek zasobów wodnych kraju.

Oznacza to krótsze zimy ze śniegiem lub zupełny jego brak w Polsce. W wielu obszarach Polski pierwszy śnieg spadł dopiero 29 stycznia 2020 roku, co jest sytuacją niespotykaną w historii.

Źródło: Ministerstwo Środowiska, „Polityka ekologiczna Państwa 2030”

MITY O ZMIANIE KLIMATU

Mity o zmianie klimatu

CZŁOWIEK NIE JEST ODPOWIEDZIALNY ZA ZMIANĘ KLIMATU

97% prac naukowych potwierdza, że to człowiek, a nie naturalne procesy przyrodnicze, jest odpowiedzialny za obecny wzrost poziomu dwutlenku węgla w atmosferze, a co za tym idzie, globalne ocieplenie klimatu.

Poziom stężenia dwutlenku węgla w atmosferze w 2018 wynosiła 407 ppm, podczas gdy przed rewolucją przemysłową była to wartość ok. 280 ppm.

Mity o zmianie klimatu

WULKANY EMITUJĄ WIĘCEJ CO₂ NIŻ CZŁOWIEK

W skali globalnej wulkany emitują
0,3 mld ton CO₂ rocznie.

Działalność człowieka przyczynia się
do emisji ponad 36 mld ton CO₂ rocznie.

Widać więc wyraźnie, że w wyniku
procesów przyrodniczych do atmosfery
dostaje się mniej dwutlenku węgla,
niż wytwarza człowiek.

Mity o zmianie klimatu

OCHRONĄ KLIMATU MOGĄ SIĘ ZAJĄĆ PRZYSZŁE POKOLENIA. MY JESTEŚMY BEZPIECZNI ...

Jeśli średnia temperatura globalna wzrośnie o 2 st. C, konsekwencje będą katastrofalne:

- Fale upałów będą trwać aż do 1,5 miesiąca w roku.
- Dostępność wody pitnej w rejonie Morza Śródziemnego spadnie o 17%.
- Intensywność opadów nawałnych wzrośnie o 7% w porównaniu do 2000 r.
- W 2100 roku poziom morza podniesie się o 50 cm.
- Po 2050 roku 99% raf koralowych będzie zagrożonych wyginieciem.

Zródło: Broszura „Polityka klimatyczna - fakty i mity”, Polski Klub Ekologiczny - obieg mazowiecki, oraz Fundacja im. Heinricha Bölla w Warszawie

Mity o zmianie klimatu

POLITYKA KLIMATYCZNA JEST ZA DROGA. POLSKI NA TO NIE STAĆ!

Według rządowego „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatyczne do roku 2020” straty wywołane skutkami zmiany klimatu w latach 2001-2010 wynosiły ok. 54 mld zł. W latach 2011-2020 kwota ta może wynieść 86 mld zł, a w 2021-2030 nawet 119 mld zł.

Czy nas na to stać?
Ochrona klimatu jest zdecydowanie
tańszym rozwiązaniem.

Mity o zmianie klimatu

SADZENIE LASÓW JEST WYSTARCZAJĄCE, ABY ZREDUKOWAĆ EMISJĘ GAZÓW CIEPLARNIANYCH PRZEZ POLSKĘ

Aby zneutralizować emisję dwutlenku węgla przez Polskę – a wynosi ona ok. 400 mln t – musielibyśmy dysponować rocznie 104 mln ha lasów, czyli powierzchnią ponad 3 razy większą niż Polska.

Obecnie lasy w Polsce zajmują 9 mln ha.

Mity o zmianie klimatu

KORZYSTANIE Z INNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII NIŻ WĘGIEL JEST DLA POLSKI NIEOPŁACALNE

Śląsk - niegdyś potęga polskiego górnictwa, dziś charakteryzuje się najniższym od 1990 roku wydobyciem węgla i zatrudnieniem w górnictwie.

Niektóre złoża znajdują się na głębokości tysiąca metrów, więc ich eksploatacja przestała być opłacalna. Jeśli nie odejdziemy od gospodarki węglowej, po 2050 r. 45-75% paliw trzeba będzie importować z zagranicy. Także ze względów ekonomicznych warto aby Polska jak najszybciej uniezależniła się od węgla, ale też ropy i gazu stawiając na krajową moc z wiatru i słońca, docelowo magazynowaną, uniezależniając się od importu paliw.

Mity o zmianie klimatu

ZMIANA KLIMATU ODBYWA SIĘ LOKALNIE, MIĘDZYNARODOWA POLITYKA KLIMATYCZNA JEST NIEPOTRZEBNA

Zmiana klimatu zachodzi w skali globalnej. Skutki dotkną nas wszystkich. Międzynarodowe ustalenia w zakresie polityki klimatycznej nakładają cele redukcji emisji na poszczególne kraje (np. w ramach UE), ale też wspierają przepływ informacji, finansów, odpowiednich działań i technologii.

Kraje słabiej rozwinięte mogą skorzystać z wiedzy, wsparcia finansowego i doświadczenia państw zaawansowanych technologicznie i gospodarczo w celu szybszego przystosowania się do zmiany klimatu.

Zródło: http://ceas.europa.eu/archives/delegations/australia/documents/eu_australia/eu_insight_climate_change2009_en.pdf - ogólna wymowa artykułu

Mity o zmianie klimatu

POLSKA NIE MUSI SIĘ STOSOWAĆ DO POLITYKI KLIMATYCZNEJ UNII EUROPEJSKIEJ

Nieprawda! Jednym z celów Unii jest ochrona klimatu, zapisana w artykule 191 Traktatu z Lizbony.

Traktat jako prawo pierwotne, obowiązuje wszystkie państwa członkowskie Unii i jest prawem nadrzędnym w stosunku do ich regulacji. Unijne cele redukcji emisji dotyczą też Polski.

Dodatkowo dominująca w Polsce energetyka węglowa już nie kwalifikuje się do wsparcia finansowego z budżetu unijnego. Zamiast pozyskiwać fundusze na rozwój energetyki odnawialnej, tracimy finansowe wsparcie Unii.

Mity o zmianie klimatu

POLSKA NIE MUSI CHRONIĆ KLIMATU, BO JEST ODPOWIEDZIALNA ZA JEDYNIĘ 1% GLOBALNEJ EMISJI CO₂

W 2016 r. Polska ratyfikowała Porozumienie paryskie. Jako kraj członkowski Unii Europejskiej jesteśmy zobowiązani do wkładu do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych Unii Europejskiej o 40% w stosunku do 1990 r. Dotychczas Polska ograniczyła emisję o 14% (1990-2018).”

Tzw. „Relatywna emisja CO₂” w Polsce (czyli ilość wyemitowanego gazu cieplarnianego na jednostkę PKB) jest ponad trzykrotnie większa niż wynosi średnia unijna! Emitujemy też więcej niż średnia UE w przeliczeniu na mieszkańca, podobnie do rozwiniętych krajów przemysłowych.

Mity o zmianie klimatu

REALIZACJA POROZUMIENIA PARYSKIEGO NIC NIE ZMIENI

W listopadzie 2019r. prezydent USA rozpoczął procedurę wycofania kraju z Porozumienia Paryskiego, jednak jednocześnie ponad 3 800 przywódców amerykańskich miast, stanów, przedsiębiorstw, szkół wyższych i uniwersytetów wyraziło swoje zaangażowanie we wsparcie działań na rzecz klimatu w ramach ruchu "We Are Still In", który reprezentuje 70% PKB i 65% ludności USA. Dyplomaci amerykańscy dalej będą uczestniczyć w procesie przygotowania systemu ograniczania emisji na bazie innych Porozumień, z których USA się nie wycofują.

Mity o zmianie klimatu

PRZECIĘTNY OBYWATEL NIE MA WPŁYWU NA POLITYKĘ KLIMATYCZNĄ

Społeczeństwo ma wpływ na politykę klimatyczną poprzez wybory konsumenckie, tj. zakupy spożywcze, rodzaje usług, wybór środków transportu czy rodzaju paliwa do ogrzewania domu oraz udział w inicjatywach lokalnych na rzecz środowiska.

Kluczowy wpływ ma też głosowanie na tych polityków, którzy działają na rzecz ochrony klimatu, rozumieją to zagadnienie i popierają politykę klimatyczną.

Źródło: WWF Polska Foto: @ Earth Hour - Macedonia

Mity o zmianie klimatu

ZMIANA KLIMATU NIE MA WPŁYWU NA ŻYCIE CODZIENNE POLEK I POLAKÓW

W Polsce tylko w ostatnich 70 latach temperatura wzrosła o 1,7°C. Obserwujemy zwiększoną częstotliwość i natężenie burz i upałów.

Straty związane z gwałtownymi zjawiskami sięgają już ok 9 mld złotych rocznie. Ocieplenie klimatu wywołuje zmianę wzorców pogodowych i stanowi zagrożenie dla naszego zdrowia.

DZIAŁANIA W CELU OCHRONY KLIMATU

Działania w celu ochrony klimatu

ZAMIEN SAMOCHÓD NA KOMUNIKACJĘ PUBLICZNĄ LUB ROWER

Rezygnując z samochodu, przyczyniasz się bezpośrednio do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla, pomagasz rozprawić się ze smogiem i poprawiasz kondycję fizyczną.

Jeśli tam gdzie mieszkasz nie ma dogodnych połączeń, koniecznie domagaj się od swoich władz samorządowych rozwoju sieci transportu publicznego i rowerowego.

STRATA CIEPŁA W DOMU JEDNORODZINNYM:

8-17%
DACH

30-40%
WENTYLACJA

25-35%
ŚCIANY

10-15%
OKNA, DRZWI

5-10%
PODŁOGA NA GRUNCIE

Działania w celu ochrony klimatu

ZADBAJ O OCIEPLENIE DOMU

Co zrobić, żeby ciepło nie uciekało z
Twojego domu lub mieszkania?

Sprawdzonym narzędziem do dokonania odpowiednich pomiarów będzie internetowy kalkulator EkoDom przygotowany przez ekspertów. Fundacji Eko Rozwoju (FER) współpracujących z Fundacją WWF. Dzięki niemu zobaczysz jak modyfikacja izolacji, wentylacji, ogrzewania i innych elementów konstrukcji domu, wpływają na zużycie energii oraz co można zrobić, żeby je zminimalizować.

Działania w celu ochrony klimatu

ZREZYGNUJ Z KONWENCJONALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII I POSTAW NA SŁOŃCE!

Zainstaluj panele fotowoltaiczne, obniż swoje rachunki za prąd (które po kilku latach zrównoważą koszt inwestycji), a nadwyżkę wyprodukowanej energii sprzedawaj do sieci. Już dziś możesz skorzystać z dofinansowania do instalacji. Twoja energia będzie czysta i nie będzie pogłębiać kryzysu klimatycznego.

Czy wiesz, że Polska zgromadziła pokazne środki z handlu uprawnieniami do emisji? Środki te zgodnie z prawem powinny być przeznaczone na politykę klimatyczną.

Przypomnij o tym swoim politykom.

Działania w celu ochrony klimatu

OSZCZĘDZAJ PRĄD!

- Wymień stare żarówki na LED-y (co roku zaoszczędzisz 40 zł).
- Wyjmij nieużywane urządzenia z kontaktu.
- Ustaw lodówkę w jak najciemniejszym miejscu i co najmniej 1,5 m od kaloryfera.
- Sprawdź klasę efektywności energetycznej wymienianych urządzeń (np. lodówki, pralki, zmywarki czy komputera).
- Wietrz pomieszczenia intensywnie, ale krótko. Będzie to bardziej efektywne niż długotrwałe wietrzenie przy lekko uchylonym oknie.

Działania w celu ochrony klimatu

DIETA DLA KLIMATU

Jedz sezonowo, czyli zgodnie z porami roku – to dobre dla twojego zdrowia i planety. Ogranicz, a najlepiej całkowicie zrezygnuj z konsumpcji mięsa i nabiału – aż 14,5% antropogenicznej emisji gazów cieplarnianych pochodzi z przemysłowej hodowli zwierząt.

Za bazę dania głównego wybierz fasolę, ciecierzycę, czy soczewicę. Staraj się wybierać lokalne produkty – konsumowanie egzotycznych warzyw i owoców niesie za sobą duży koszt środowiskowy.

Działania w celu ochrony klimatu

OSZCZĘDZAJ WODĘ!

Zamiast kąpać się w wannie,
weź szybki prysznic. Użyj kubeczka
na wodę w czasie mycia zębów
lub golenia się.

Nie wylewaj wody niepotrzebnie.

Napraw uszczelki w kuchni i w łazience.
Dzięki temu zaoszczędzisz aż 182 l
wody w tydzień. Zreperuj nieszczelną
toaletę – a unikniesz straty
nawet 757 l dziennie!

Działania w celu ochrony klimatu

ZREZYGNUJ Z PLASTIKU!

Czy wiesz, że nie każdy rodzaj plastiku można poddać recyklingowi?

Codzienne funkcjonowanie bez rzeczy jednorazowych, takich jak plastikowe słomki, kubeczki, talerze czy sztućce, to tak naprawdę kwestia wyrobienia dobrych nawyków.

Zaopatrz się w szklaną albo metalową butelkę, szmianą torbę i woreczki na zakupy oraz łyżkowidelec. Zaoszczędzisz pieniądze i wyprodukujesz mniej śmieci.

Plastikowa torba rozkłada się od 100 nawet do 400 lat.

Działania w celu ochrony klimatu

GOTUJ EKONOMICZNIE!

Gotuj pod przykryciem -
dzięki temu ograniczysz straty energii
nawet o 30%.

Piecz kilka rzeczy w tym samym czasie
i nie otwieraj cały czas piekarnika.
Otwarcie go na zaledwie 30 sekund
może obniżyć temperaturę
aż o 65°C.

Nie rób zbyt dużych zakupów -
dotyczy to w szczególności
produktów świeżych, szybko się
psujących. Gotuj w duchu „less waste”,
wykorzystuj resztki jedzenia.
Jedzenie przykryj talerzem
zamiast folią aluminiową.

Działania w celu ochrony klimatu

SPRZĄTAJ Z GŁOWĄ!

Regularnie wymieniaj filtry i worki w odkurzaczu, a będzie działał lepiej i odkurzał dokładniej, lub wybierz odkurzaczy bezworkowy.

Wybieraj ścierki z materiału zamiast ręczników papierowych i ocet, sodę oczyszczoną, kwasek cytrynowy oraz boraks w miejsce nieekologicznych środków czystości.

Zaoszczędzisz pieniądze, czas oraz zmniejszysz ryzyko zniszczenia przyrody.

Działania w celu ochrony klimatu

KUPOJ DPOWIEDZIALNIE

Kupuj odpowiedzialnie, czyli przede wszystkim... mniej! Nadmierna konsumpcja to główny powód postępującej zmiany klimatu. Częste kupowanie nowych produktów przyczynia się do zużycia zasobów i degradacji środowiska na ogromną skalę.

Co możesz zrobić? Nie wyrzucaj - naprawiaj, kupuj z drugiej ręki i wymieniaj się swoimi rzeczami z bliskimi. Podczas zakupów pamiętaj, żeby tam gdzie możesz sięgać po towary wytwarzane lokalnie - przemysłowa produkcja oraz transport to dodatkowa emisja dwutlenku węgla.

ZMIANA KLIMATU W PIGUŁCE

2020